

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Novissima Polyantha, In Libros XX. Dispartita

Dominicus

Francofurti, 1613

Christi aduentus

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97211](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97211)

Venit ergo de caelo magnus medicus, quia per totum vbiq[ue] iacebat agrotus. Genus ergo humanum totum perierat, ex quo peccauit vnus, in quo totum erat. Ideo venit vnus sine peccato, qui saluos faceret omnes siue peccato. Non enim eum de caelo ad terram merita nostra, sed peccata traxerunt. *August. super Ioan. Et in gl. 1. Tim. 6. 1.*

Pater & filius & spiritus veniunt ad nos, dum venimus ad eos: Veniunt subueniendo, veniunt illuminando, veniunt obediendo, veniunt meruendo, veniunt implendo, veniunt capiendo. *Aug. sup. Ioan.*

Signum aduentus dominici est, in toto orbe Euangelium praedici, vt nullus sit excusabilis: quod autiam completum est, aut breuiter credo complendum. Non enim puto aliquam remansisse gentem, quae Christi nomen ignoret. *Hieronym. super Matth.*

Hoc tempus non sine causa Domini aduentus vocatur. Ideo enim sancti patres celebrare ceperunt aduentus, vt se vnusquisque praeparet fidelis & emendet, vt digne Dei sui natiuitatem valeat celebrare. Ille iustus venit ad nos peccatores vt ex peccatoribus faceret iustos. Pius venit ad impios, vt pios: humilis venit ad superbos, vt ex superbis faceret humiles. *Ambros. super Lucam.*

Dignum est, fratres, vt tota deuotione Domini celebremus aduentum: delectari tanta consolatione, stupefacti tanta dignatione, inflammari tanta dilectione. Nec solum cogitemus aduentum, quo venit quaerere & saluum facere quod perierat: sed & illum nihilominus quo venit, assumet nos seipsum. Vt circa hos duos aduentus iugi meditatione versetur, ruminantes in cordibus nostris, quantum in priore praefecerit, quantum promiserit in secundo. *Bern. in serm. 4. de Adu.*

Venio vt errantes corrigam, in firmantes adiuuem, & dubitantes in fide confirmem, & bene agentium si uictibus perfectis, quasi suauissimis dapibus pascat, & certantes ab hostium defendam insidiis, & victores hostium, perpetuae uisionis meae corona remunerem. *Beda sup. Cant. lib. 4. super illud: Veni in hortum meum.*

¶ SIMILITUDO.

Chrysostomus. Sol appropinquans ad processum, antequam Dominus appareat, mittit radios suos, & facit albescere orientem, vt procedens auroa diei aduentum demonstrat: Sic Dominus natus in mundo, antequam appareat, spiritus sui fulgore transmissio illuminauit Ioannem, vt procedens ille, aduentum Saluatoris annunciet: ne forte subito ueniens & dicens se esse filium Dei, propter ipsam magnam atque terribilem indicationem rei ipsius, magis se incredibilem ostenderet. *In c. 3. Matth.*

Ephraim. Sicut rex profecturus in regionem, praemittit ante se in equis preparatores, praenuncios. Et quanto magis aduentus regis appropinquat, tanto plures praenuncios aduentum anticipantes, & in urbibus aduentum denunciantes. Vbi vero uenerit iam rex in urbem, quae amplius est uisitas praenuncum? Quid opus est equitibus, aut aliis denunciantibus regis aduentum, quando ipse rex intus est? Sic etiam lex & Prophetae usque ad Ioannem: ubi uero Ioannes praedicauit uocem in deserto, & ostendit, hic est agnus Dei; qui tollit peccatum mundi: non amplius prophetis opus est, quo ueniant & praedicent nobis Christi ex uirgine aduentum. Opus autem fuit his, qui nunciauerunt aduentum, ad aduentus ipsius confirmationem, quoniam praenunciatus fuit. *Lib. 2. Tom. 2.*

Quemadmodum si quis paedagogum haberet, uelut etiam Apostolus dicit, quod paedagogus noster est lex ad Domini aduentum, ubi peruenit ad aetatem, & acceperit praecceptum, non omnino reicit paedagogum, uelut inimicum: Sic & nos deducti sumus in lege & prophetis, usque ad aduentum praecceptoris. Reperto autem praecceptore, non reprobamus paedagogum, sed etiam ipsi gratiam confitemur, quod pueritiam nostram deduxit, & ad perfectiores disciplinas nos dimisit. *Lib. 2. Tom. 2.*

Vide supra, Aduentus Domini.

Christi Incarnatio.

¶ DEFINITIO ET ETYMOL.

CHRISTI Incarnatio, Graece *σάρω ενσώματω* & *σώματω ενσώματω* incarno dicitur. Christi incarnatio est principium omnium meritorum humanorum. *Ex B. Thom. 3. Sententiarum, dist. 4. q. 3. art. 1.*

¶ SENTENTIAE BIBLICAE.

Exaltari oportet filium hominis, ut omnis qui credit in ipso, non pereat, sed habeat uitam aeternam. Non enim misit Dominus filium suum in mundum, ut iudicet mundum, sed ut saluetur mundus per ipsum. *Ioan. 3.*

Ego sum Lux mundi, qui sequitur me, non ambulat in tenebris. *Ioan. 8.*

Finis enim legis Christus ad iustitiam omni credenti. *Ad Rom. 10. 4.*

Verbum caro factum est, & habitauit in nobis. *Ioan. 1. 14.* Luc. c. 1. v. 32. 33. 68. Matth. 1. 1. 16. 20. & 2. 2. Rom. 8. 3. & 3. 23.

¶ SENTENTIAE PATRVM.

Tota uita Christi in terris per hominem, quem genuit motum fuit. *Aug. lib. de uer. relig.*

Omnia bona terrena contempnit homo Christus, ut in uita minenda monstraret, & omnia terrena mala sustinuit, quae da praecipiebat: ut nec in illis quaereretur felicitas, nec in meretur infelicitas. In ciuitate uili est natus, cuius patris stis, Pauper est Christus factus, cuius sunt omnia, nec de uitiis quisque extolleretur. Noluit rex ab hominibus militatis uiam ostenderet miseris. Estruit, qui omnes uiuit, qui est fons sitientium; fatigatus est ex itinere, qui nobis in caelum; obmutuit & obsurdit, per quem caecus est, & surdus audiuit; uictus est, qui infirmitatem mortuus est, qui mortuos suscitauit. Amore in quoque cruciamur, ut clamat Paulus ad Philippenses. *Aug. lib. de ciuitatibus.*

Iacebat Christus quantum ad carnem, mortuus est quantum ad mortuos suscitans in inferno, uicem tribuens uiuentibus non mundum dimittens ad caelum ascendit, nec caelum uenit ad nos: sed uero atque eodem tempore totum occupauit. *Aug. super Matth. c. 55. Et contra Felicianum.*

Ego sum uia, ueritas, & uita: tanquam diceret, qui sum uia, quo uis ire: Ego sum ueritas, ubi uis permanere uita, &c. Ideo permittitur inimicus iuxta uiam ponere securam exultationis uia defecerat, & in iudicium uia Christus humilis: Christus ueritas & uita: Christus excelsus. Si ambulas in humili, peruenies ad excelsum. *Matth. c. 55.*

Non liberaretur humanum genus, nisi sermo Dei esse humanus: Nam & ille homo dicitur esse humanus exhibet hominem, & maxime hospicio suscipit hominem ergo humanus dicitur, qui in domo sua suscipit hominem quam manus est, qui in seipso suscipit hominem: si modo non perisset, filius hominis non uenisset. *Apoll. Apostoli.*

O Iudae, citharam respice, ut musicum melos habere reddat. Tria pariter adesse uidentur, ars, manus, chorda: vnus sonus auditur: ars dicitur manus tangit, chorda dicitur pariter operatur, sed sola chorda resonat, nec ars, nec manus reddunt, sed cum chorda pariter operatur. Sic uero Spiritus sanctus suscipit carnem; & tamen cum deo operatur: sonus uero sola chorda excutit? carnis uoluntate cepit: operatio in tribus constat. Sed quo modo pertinet chordam soni reddidit; sic pertinet ad solum Christum carnem manae suscipere. Dicit mihi Iudaeus incredulus & quae arida uirga frondit & floruit, & uices proliuiter & egredere. Quo modo uirgo concepit & peperit. Sed profecto laudare ga poterit explicare conceptum, nec ego uirginis partum de incarnatione Domini, contra Iudaeos.

Formam uiri assumendo, & de icemina nascendo uerbum hoc modo honorandum indicatur. *Aug. con. Faust. Si ratio quaeritur, non erit mirabile: si exemplum uerit erit singulare. Demus, Deum aliqui posse, quod non uestigare non posse, in talibus rebus tota ratio & facti. *Aug. ep. ad uolusianum.**

Deus pater unicum filium suum in uero uirginitate naturae coniungens, Deum ante saecula sibi coaeternum hominem in fine saeculorum: & quem sine tempore genuandis hominibus cum tempore ostendit. *Greg. lib. 1. ualium.*

Mediator Dei & hominum, ut culpas nostrae extingueret, uenit mortalitatis nostrae flagella tolerare patri equalis est per Diuinitatem, propter nos uenit per carnem. Quae nimirum flagella non suscipere, hominis damnati redimendo sumptisset. Et nisi puerum inueneret, secundum ad passionum probra minime uentus in carne natus de uirgine, contagio culpe inquinatus est? & tamen uisione culpe depressus est: admittit peccatum, & tamen poenam carnalium sine culpa suscipere. *Moralium.*

Scio quod caro uerbum factum est, & quomodo nescio: miraris, quia ego nescio, omnis creatura quae *Chrysostom. hom. 5.*

Tria opera tres misturas fecit omnipotens illa natura: sumptione nostrae carnis: ita mirabiliter singularia, ut ter mirabilia, ut talia nec facta sunt, nec facienda sunt per terram. Coniuncta quippe sunt adiuuicem Deum mater & uirgo, fides & cor humanum. Verbum enim caro in uiam conuenere personam? & haec tria uenit, num tria sunt: nec in confusione substantiae, sed in personae. Hoc est prima & superexcellens mistura. Secunda uero & mater, utique & admirabilis, & singularia in